

Türkiye'de "Bireysel Emeklilik Sistemi" (BES) geç başlamasına karşın bugün şirketlerin toplamdaki katılımcı sayısı 2.6 milyonu aştı. Sistemden emekli olan katılımcı sayısıysa 4 bine ulaşmış durumda. Bireysel Emeklilik Sistemi'ndeki toplam katkı payı tutarı da 15 milyar lira düzeyinde. Sisteme ilişkin rakamlar bu alanın ne kadar önemli olduğunu kanıtıyor. Bizde bu konuda, özellikle sistemdeki sorunları aktaran tespitlerimizi zaman zaman sizlerle paylaşmıştık.

Hatırlayanlar olacaktır... 14 Ekim 2011 tarihli "Kazanç Yok Ama Vergi Var!" başlıklı yazımızda, anayasaya ve gelirin tanımına aykırı vergileme yapıldığını ve doğmamış kazanç üzerinden vergi alındığını ifade etmiştim.

Evet. Bireysel emeklilik sisteminden ve şahıs sigortalarından ayrılanlara yapılan ödemelerin tamamı üzerinden gelir vergisi alınıyordu. Yani oluşan kazancın yanı sıra sigortalının ödediği ana paranın iadesi sırasında vergi alınıyordu.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 75/15. maddesi ile 94. maddesi hükümlerinin uygulanmasında bireysel emeklilik sistemiyle şahıs sigortalarından ayrılanlara yapılan ödemelerden yapılan gelir vergisi kesinti oranı yüzde 5 ile 15 arasındaydı.

Örneğin BES'e 50 bin lira yatıran ve 10 bin lira birikim elde eden bir katılımcıdan, bu sistemden ayrılması üzerine, aldığı 60 bin liranın

'Doğmamış Kazanca Vergi'de Geri Adım

tamamı üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapıyordu.

Nihayet, yaklaşık 11 yıllık bu hatalı uygulamadan vazgeçildi. Yapılan değişikliklerle 29 Ağustos 2012 tarihinden itibaren emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından bireysel emeklilik ve şahıs sigorta poliçeleriyle ilgili yapılan ödemelerde sadece irat tutarları üzerinden tevkifat uygulamasına geçildi.

Hatta geçmişte yapılan hataları gidermek için de büyük bir adım atıldı. Yapılan yasal düzenleme ile 11 yıldır haksız olarak alınan vergilerin iadesi mümkün hale geldi.

6327 sayılı kanunla Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan bu düzenlemeyle mükellefler kendilerinden haksız olarak kesilen vergilerin yatırıldığı vergi dairelerine müracaat ederek iadeleri alabilecekler. Konunun ayrıntıları da 83 seri nu-

maralı Gelir Vergisi Sirküleri ile duyuruldu. Buna göre;

7 Ekim 2001 tarihinden sonra akdedilmiş bireysel emeklilik ve şahıs sigorta poliçeleriyle ilgili olarak emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından yapılan ana para tutarları dahil ödemeler üzerinden tevkif edilerek ilgili vergi dairesine ödenen vergilerden ana paraya isabet eden kısım hak sahiplerince tevkifatın yatırıldığı vergi dairesine müracaat edilmesinde 29 Ağustos 2012 tarihinden itibaren ret ve iade edilebilecek.

Bu iadenin yapılabilmesi için gerekli üç koşula şöyle:

- Hak sahiplerince tevkifatın yatırıldığı vergi dairesine müracaat edilmesi.
- Müracaatın 29 Ağustos 2013 tarihinden önce yapılması.
- Tevkifat uygulaması nedeniyle dava açılmaması veya açılmış olan davalardan vazgeçilmesi.

Dava açan BES katılımcılarının izleyeceği yöntem de önemli. Bu nedenle, hak sahipleri tarafından davanın görüldüğü yargı mercii ne göre,

- Vergi mahkemesi nezdinde görülmekte olan davalar için ilgili vergi mahkemesine,
- Bölge idare mahkemesi nezdinde itiraz yoluna gidilmiş olan davalar için ilgili bölge idare mahkemesi başkanlığına,
- Danıştay nezdinde temyiz edilmiş olan davalar için Danıştay Başkanlığı'na sürmekte olan davaya ilişkin bilgileri ihtiva eden bir feragat dilekçesiyle başvurulacak.

Söz konusu davadan feragat edilmesi ve feragat edildiğini gösterir şerhli dilekçe örneğinin veya bu belge temin edilemediği takdirde mahkemenin feragat nedeniyle davanın reddine dair vereceği karar örneğinin ret ve iade talebiyle birlikte ilgili vergi dairesine ibraz edilmesi gerekiyor.

Neyse geç oldu ama yine de bir hatadan dönül-müş oldu.

LİMİTET ŞİRKET ORTAĞI VE SSK'LI ÇALIŞMA

Limitet şirkette sermaye ortağı olan bir TC vatandaşının, başka bir işyerinde SSK'lı olarak çalışmasına engel bir durum var mı?

İrfan Bozkurt

Torba kanunla değişiklik yapılmadan önce limitet şirket ortakları Bağ-Kur sigortalıysen bir başka yerde SSK'lı çalışmaya başlarken daha önce başlayan Bağ-Kur sigortası sona ermedikçe SSK'lı ola-

miyordu. Ancak torba kanunla 1 Mart 2011 tarihinden geçerli olarak yapılan değişikliğe göre bir TC vatandaşı limitet şirket ortağıysen SSK'lı olarak çalışabilir. Sigortalı aynı anda 4/a (SSK) ve 4/b (Bağ-Kur) kapsamında sigortalılık statülerine tabi olacak şekilde kanun kapsamına girmesi halinde ise 4/a (SSK) kapsamında sigortalı sayılacaktır.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.

Stajyer Öğrenci Sigortalı Olur mu?

Staj sözcüğü; "Herhangi bir meslek edinecek olan kimsenin geçirdiği uygulamalı öğrenme" dönemini ifade eder. Yazla beraber birçok üniversite öğrencisi farklı şirketlerde staj yapıyor. Öğrencilerin bu staj süresinde sigortalı yapıp yapılmayacağı ya da ücret ödenip ödenmeyeceği ise hep merak edilir. 6111 sayılı Torba Kanun ile özellikle stajyer üniversitelerinin sigortalılıklarıyla ilgili olarak önemli değişiklikler yapıldı. Üniversite öğrencileri sigortalı yapıp yapılmayacakları açısından üç farklı konumda değerlendiriliyor.

- Yükseköğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan üniversite öğrencileri,
- Yükseköğrenimleri sırasında okul tarafından staj yapması uygun görülen üniversite öğrencileri,
- Staj zorunluluğu olmayan, yüksekokul tarafından staj yaptırılmayan, ancak işverenlerce bulunup çalıştırılan ya da keyfi staj yapan üniversite öğrencileri.

1 Mart 2011 tarihinden geçerli olarak yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrencilerden okudukları eğitim kurumunda zorunlu staj şartı bulunanları yanında okul tarafından staj yapması uygun görülen öğrenciler de staja başladıkları tarih itibarıyla sigortalı sayılacaklar ve sigorta primleri de okullar tarafından ödenecek.

Staj süresinin uzaması ve bir nevi çalışmaya dönüşmesi halinde, stajdan söz edilmesi mümkün olmayacağından, en az asgari ücret ödenmesi ve okul tarafından sigorta primleri ödenmeyeceğinden kendisine ödenen ücretten tüm kesintilerin normal sigortalı gibi yapılması gerekecek. Staj zorunluluğu olmayan, yüksekokul tarafından staj yaptırılmayan kişilerse yasal olarak stajyer kabul edilmeyecek.

Yükseköğrenimleri sırasında okul tarafından zorunlu staj yaptırılan ya da okul tarafından staj yapması uygun görülen ve SGK primleri okul tarafından ödenen üniversite öğrencileri dışındaki, keyfi staj yapan ve stajyer adı verilenlerin sigortalı olması gerekecek. Ayrıca mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumu öğrencisi olup olmadığına bağlı olarak ücret ödenmesi de söz konusu olacaktır. Yani, sigorta priminin okul tarafından ödenip ödenmediğine bakılmalıdır. **Üniversite öğrencilerinden mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları öğrencileriye 3308 sayılı kanun kapsamında değerlendirilecek.**